

Není poznání Boha v zemi

Rožnov, Střítež, 24.2.2013

Kazatel: Josef Hurta, kázání ThDr. Pavla Filipiho

Čtení: J 14, 5 – 13

Text: Oz 4, 1 – 3 *Slyšte slovo Hospodinovo, synové izraelské! Hospodin vede při s obyvateli země, protože není věrnost ani milosrdenství ani poznání Boha v zemi. Kletby a přetvářka, vraždy a krádeže a cizoložství se rozmohly, krveprolití stíhá prolitou krev. Proto země truchlí, chřadnou všichni její obyvatelé, polní zvěř a nebeské ptactvo; hynou i mořské ryby.*

Poněvadž jsem byl téměř celý týden zdravotně indisponován, dnešní kázání je převzato od našeho předního praktického teologa, prof. Pavla Filipiho. I on však základ pro své kázání převzal z kázání proroka Ozeáše. Ten přečtený text je kousek prorockého kázání Ozeášova. Bylo proneseno někdy mezi lety 720-750 před Kristem. A tam, kde je v něm řeč o zemi, tak je míněna země zaslíbená, kenaanská, izraelská.

Ale hned první reakce na tento text může znít: Nepřipadá vám, jakoby Ozeáš kázal spíše o naší době na počátku třetího tisíciletí a že míněna je země naše, tedy země česká, domov můj, a potažmo i celá naše planeta Země? Četli jsme: „Země truchlí, chřadnou všichni její obyvatelé, polní zvěř a nebeské ptactvo, hynou i mořské ryby.“ Není toto zpráva o stavu naší planety, o stavu lidstva? „Kletby a přetvářka, vraždy a krádeže a cizoložství se rozmohly, krveprolití stíhá prolitou krev.“

A hned druhá reakce: Nemohl bych kázat raději na něco optimističtějšího? Copak je opravdu úkolem proroků - anebo evangelických kazatelů - pořád jen líčit zkaženost lidí a poměrů, když to stejně každý už dávno ví i bez farářova kázání? Ne, to opravdu není úkolem ani proroků ani kazatelů, aby dokola přeríkávali lidské lamentování a líčením zkaženosti světa chtěli šokovat posluchače. Tuto funkci nám úspěšně a každodenně plní přece televize. Světskou zkaženost nám přináší až do obývacích pokojů - ukázkami nesmyslných krveprolití ze všech kontinentů, zprávami o finančních machinacích a zpronevěrách nebo historkami o cizoložném životě prominentů. To všechno dnes opravdu ví každý, kdo má televizi nebo čte noviny.

Ale určitě ne každý ví, vlastně jen málokdo ví to, co prorok napsal v úvodu svého kázání, totiž že Hospodin vede s obyvateli země při. Země se dostala do soudního sporu s Hospodinem, žalobcem i soudcem v jedné osobě. To co se kolem nás děje, tak Hospodin na to žaluje, Hospodin to odsuzuje. Z nejvyšších míst tak přichází projev nespokojenosti s tím, jak ta země vypadá a jak by vypadat neměla. Z nejvyšších míst se proti tomu protestuje. Bůh je vytrvalý protestant. To my, lidé, se už s tím naopak pomalu smírujeme. Možná, že už nás každodenní zpravodajství otupilo: denně tolik a tolik mrtvých, tolik a tolik zavražděných, tolik a tolik ukradených milionů, tolik a tolik uhynulých ryb... Už jsme si na to skoro zvykli a plíživě se nám do mysli vkrádá myšlenka, že to už asi tak musí být a jiné už to nebude, že lidé už jsou holt takoví, že lidskou zlobu, sobectví, chamtivost, pomstychtivost, křiváctví ze světa neodstraníme, a že každý pokus tyto vlastnosti z lidí vykořenit je vlastně vzpourou proti přirozenosti lidského světa a musí skončit nezdarem. Ne že by se to nám líbilo, žít v takovémto světě, kde se krade, podvádí, cizoloží, zbrojí a válčí, kde je to všechno možné a dovolené - to se může snad líbit jen některým, jen zlodějům a podvodníkům, zbrojařům a generálům, ale nám se to nelíbí. Jenže co naděláš? Takový už je lidský svět, taková je naše daň za svobodu, je to cosi jako nutné zlo.

Tak to tedy ne! volá Hospodin v prorokově kázání. Žádné nutné zlo. Zlo ano, ale ne nutné zlo. Já na to žaluji, já proti tomu protestuji. To není váš osud. A vy se s tím nesmírujte, lidé izraelský, lidé český, lidé této planety!

Jenže: kdo to slyší? Kdo tomu takto rozumí? Vždyť jednou z položek Hospodinovy žaloby, tou nejdůležitější položkou v jeho obžalovacím spise je, že není poznání Boha v zemi. A když není poznání Boha, kdo ještě dnes ví, jak se k tomu Bůh staví? Když lidé neznají Boha, který se už tolikrát osvědčil jako Bůh věrný ve svém slovu a milosrdný ve svých skutcích, jak by potom mohla mezi lidmi být věrnost, spolehlivost daného slova a milosrdenství v jednání? Kraličti v poznámce: „Takové známosti Boha kdež není, snadně člověk ve všem zlém sobě uzdu pustí a ve všecko jde, což jen lidé strpěti mohou.“ Snadně sobě uzdu pustí... Když chybí věrnost a milosrdenství, pak je těžké se ubránit, aby nedostaly převahu všechny ty další zlé věci, které prorok pranýřuje: Kletby a přetvářka, vraždy a krádeže a cizoložství, krveprolití za krveprolitím. A všimněme si, že prorok v tomto katalogu neřestí vlastně parafrázuje, v mírné obměně, Desatero Božích přikázání. Překvapuje nás, s jakou přesností Boží slovo odhaluje, že tyto lidské mravní neřesti mají důsledky i pro svět mimolidský, pro polní zvěř a nebeské ptactvo, mořské ryby. Naše generace si to v plné jasnosti uvědomuje teprve nyní: životní prostředí trpí, země truchlí, tvorové hynou nejen v důsledku přírodních kalamit, nýbrž také v důsledku lidské chamtivosti.

Co s tím tedy? Pokusíme se zavést Desatero Božích přikázání jako povinný předmět do škol, zakotvit je do statutárních dokumentů veřejných institucí, do bank, do generálních štábů, do vládních kabinetů? Marná snaha. Ministři vlád, komisaři Evropské unie, manažeři bank, generálové armád se Desaterem stejně nebudou řídit. Mnozí křesťané si slibují nápravu od toho, že se v některých školách dostal znovu do školních osnov předmět náboženství. Určitě to je dobrá věc. Začít u výchovy příští generace. Ale naučit se Božím přikázáním stejně ještě zdaleka neznamena poznat Boha. Vždyť skoro každý zná: Nezabiješ, nesesmilníš, nepokradeš, cti svého otce i svou matku... Ale mají

nad tím otázku: Proč? Proč nezabíjet, nekrást, neklamat, nechytračit, proč bych to neměl dělat? Můj vlastní prospěch je přece víc než prospěch mého souseda a bližního, můj vlastní zájem stojí nad všemi zájmy ostatními. A pak ovšem nevidím důvod, proč bych nekradl, když se naskytne situace, ve které je lépe krást, proč bych nevrátil facku, kterou mi někdo dal? Proč? Kde najdeme odpověď na tu otázku: Proč se řídit Božími zákony?

V poznání Boha, říká prorok. V poznání toho, jak on jedná s námi, s lidskou rodinou, se svým stvořením: věrně a milosrdně. A abychom se nemýlili o jeho úmyslech, abychom nebyli na pochybách o jeho věrnosti a jeho milosrdenství, poslal na svět a vydal na smrt i svého Syna. V něm může každý poznat Boha. „Kdo vidí mne, vidí Otce,“ říká Ježíš u evangelisty Jana (J 12, 45). Žádáme-li tedy s Filipem: Pane, ukaž nám Otce, slyšíme Ježíšovu odpověď: Nevěříš, že já jsem v Otci a Otec ve mně? Hledíme-li na Ježíše, sledujeme-li jeho cestu oběti, nasloucháme-li pozorně jeho evangeliu, té dobré zprávě o tom, která že moc má na zemi budoucnost, pak docházíme poznání Boha.

A tak najdeme i odpověď na svou otázku „proč“. Pochopíme a uvěříme: Zákony vlastního prospěchu, sebezprosažení, sebestřednosti, seberealizace, zákony odvety a odplaty, krev za krev, ránu za ránu - tyto zákony mají sice v našem světě ještě jakousi platnost i úspěšnost, ale nemají v sobě žádnou budoucnost - ani pro mne osobně, ani pro naše děti a vnuky, a už vůbec ne pro Boží stvoření, které jsme si navykli nazývat přírodou.

K čemu jsme tedy ve svém dnešním přemýšlení došli a k čemu nás to dovede? Hospodin vede při s obyvateli země, také té naší země, a celé naší planety. Probíhá soudní jednání. Obžalované známe – těmi jsme my, lidé. Žalobce i soudce v jedné osobě také známe – to je Bůh. Ale co takový advokát? Není mezi Bohem a lidmi nějaký advokát, obhájce? Ano, i advokáta už známe. Stal se jím Ježíš Kristus. On je našim zastáncem. Jak nás zastává? Ne tak, že by nás omlouval, že by pro nás vymýšlel polehčující okolnosti nebo právní kličky. Zastává se nás jinak. Zastává nás tím, že nám zcela jasně ukázal a ukazuje, která cesta vede k záchraně zpusťšené země a zpusťšeného života. On nás vyučuje, instruuje, naviguje, co v tom velkém Božím soudním procesu platí a navěky platit bude. Tam se totiž neodvoláš na žádné zákony odvety, prospěchu, násilí, nevymluvíš se, že to dělají všichni, odvolat se můžeš jen na to, žeš přijal jako svého advokáta Pána Ježíše, kterému plně věříš a nechceš se ohajovat vlastními silami. Na Božím soudu platí jen naše odevzdání se Božímu Synu a spolehnutí se na jeho oběť. Jak přijmout služby tohoto advokáta? S důvěrou se svěřit jeho moci, vydat se za ním na cestu následování, na cestu pokory, sebezřeknutí, oběti, cestu úcty k životu, k Božímu stvoření, cestu odpuštění, smíření a lásky. Asi to všichni víte. Ale vědí to také vaše děti, vaši vnuci, sousedé a vaši kolegové na pracovišti? Věří tomu i oni? Řeknu to jinak: Kdykoli svým dětem, vnukům, sousedům a kolegům vyprávíme o Pánu Ježíši, kdykoli je zveme k víře v tuto cestu, konáme práci k záchraně našeho zpusťšeného světa. Tak velký úkol máme! To, jestli oni tuto cestu ve víře přijmou, nebude mít totiž důsledky jen pro ně samé, ale bude se to týkat také jejich okolí, světa v němž žijí. Řečeno s prorokem, bude se to týkat té truchlící země, jejich chřadnoucích obyvatel, polní zvěře, nebeského ptractva i mořských ryb. Amen.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, tys nám zjevil Otce a ukázal jsi pravou cestu, která vede k životu. Ty sám jsi ta cesta, pravda i život. Dej, ať tě následujeme, a ve tvé moci a síle měníme svět kolem nás. Amen.*

Přímlovná modlitba: *Pane, děkujeme za trpělivost, kterou s námi máš. Za to, že nad námi nelámeš hůl, i když tolik pokazíme. Dej, ať máme trpělivost i my sami se sebou, se svými chybami, se svými špatnými možnostmi. Prosíme o trpělivost s druhými, když se nám zdá, že nejsou takoví, jací by být měli, když se nám zdá, že nás obtěžují. Modlíme se, Pane, za svět v němž žijeme. Za naše sousedské vztahy, za vztahy na pracovišti, za vztahy v rodinách i na veřejnosti. Modlíme se za společnost, za národ, za stát. Přimlouváme se za ty, kdo stojí v čele naší země. Přimlouváme se za ty, kdo rozhodují o otázkách veřejného života. Přimlouváme se za nás, kteří spoluneseme zodpovědnost za jednání lidí ve společnosti. Prosíme za Tvoji církev, za její kazatele, presbytery, za ty, kdo konají práci v diakonii, ve sdělovacích prostředcích, ve školách, věznicích, v ekumenickém hnutí. Přimlouváme se za své nemocné doma i v nemocnicích, za osamělé a trpící. Amen.*